

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; budapesti hangszegyesület; szathmári végzések, temesmegyei közgyűlés unjczozás és vegyes házasságok ügyében; részletek Hevesmegye utóbbi közgyűléséről; szombathelyi hírek; látszatos halott eltemetése beregmezei Surányban; esztergomi megyei, zemplényi és békéscsabai hírek; mint könnyíthetni a magyar termékek tengerre szállítását; 's a t.) Amerika (az egyesült szabad birodalom népessége: 's a t.) Franciaország (a National egyszerűen három törvényszék előtt; 'sa t.) Törökország (Aliakatonai gyarmatot állt; fényűzés; 'sa t.) Schweiz. —

Magyarország és Erdély.

Ö cs. 's ap. kir. Felseje székhelyi Mailáth Antal gr. m. kir. udv. főkanzellár 's a t. ő exctiáját, Magyarország 's az egész birodalom iránti nagy és sokféle érdemeit egy saját kéziratú kegy. méltató levele kalauzoltában, sz. István kir. rend nagykeresztjével diszesíteni, a pécsi káptalannál megüült tiszt. kanonokságra Mestrovics József báni plébánost emelni, Kövér János temesmegyei főszolgabíró a nm. magyar. kir. udv. Kancellária tiszteletbeli titoknokává, Forgách Antal grófot és Steinbach Ferenczet pedig ugyanazon kormányzék tiszteletbeli fogalmazóivá kinevezni, — Marschal György soroksár-mezővárosi volt-bíró 's Nagy Ferencz ugyanottani jegyzőt az 1838. évi dunavizáradáskor szerzett érdemeikért polgári nagyobb ezüst-érdempénzzel, Lettner Antal budai hajósmestert pedig ugyanazon alkalomkor kitüntetett érdemeiért 60 pengő frt. évpénzzel megjutalmazni, végre Köblény adomány-jószágot, mellyről Péchy Ferencz cs. kamarás bizonyos előre nem látott körülmények miatt lemondott, a Baranya-megyében fekvő Bikal és Maróc adomány-jószágokkal együtt Puchner Antal báró cs. kir. altábornagynak méltóztatott legkegy. ajándékozni. (Mag. tudós.)

A' nm. m. kir. udv. Kamra a' zimonyi só- és 30d hivatali első tisztirnok-ságra Pintér Antal rajevoselloi utlevélvizsgálót, másod tisztirnokká pedig Arsenovics Gergely fizetéstelen 30dgyakornokot alkalmazá; továbbá Hidvéghy János lugosi erdőszujonczot bulcsi fizetéses erdőszgyakornokká, Lukács János bogsányi erdőszgyakornokot pedig fizetéses erdőszujonczá nevezte ki. Eckl György ungvári kam. urodalmi sebész és Bossinszky Ferencz klanyezzi meghaltak.

A' pestbudai hangszegyesület 4dik műelőadása f. Vdik zeneévben vasárnap mart. 7kén délutáni 4¹/₂ óraker lesz Pesten a' városi nagy redutetremben. Belépti jegyeiket a' t. cz. egyesületi tagok által vehetik (de csak biztosító-lapjaik előmutatása mellett) folyó hónap 5. és 6kán Pesten egyesületi pénztárnok Klausz E. L. Budán pedig Milecz Imre urnál; előadás napján azonban csupán az egyesületi írószobában. Mátray Gábor s. k. egy. tit.

Temesvároft Tétutó 20kán: Az unjczok állítása tárgyában f. hó 16-kára tüzött közgyűlésünket ma fejeztük be. Első napjain a' kivétési kulcs megállapítása körül forogtak leginkább a' vitatások; mert mult 1840iki télelő 11ki közgyűlésben egyedül a' 18. 's 32. év közti unjczok rendeltetvén öszszeiratni, a' kerületi munkálkodó küldöttségek jelentéseiből, az öszszeírás szembe-tünő aránytalansága tünt elő. Szerinte ugyanis sok kis helységnek más népes községeknél több unjczot kellett volna adnia 's általa kedvezésre, sőt öszszeírás-beli kihagyásra is alkalom nyujtatik, a' teher vitele is kevésb főre szorittatik, holott a' hon védesszkezeihez járulás mindenkinek szoros köteleessége. Ez okbul a' gyakorlat által hiányosnak talált kulcs felretételével, az országgyűlés példájára, az egész népségi öszszeírás vételettel községekkinti felosztás alapjául. Ez öszszeírás szerint megyénknek 292,259 keresztyn 's 1221 zsidó lakosa vagy 190. községben. Az illetőség öszszesen 1242. keresztyn 's 5 zsidó unjczbul áll, 's a' számvevői kulcs szerint az egész lakosságból 235 főre jut egy unjcz. A' helyettesítés egész községek 's egyeseknek is még mult gyűléskor megengedettett, 's a' nép siet ezen engedély jótékonyágát élvezni; azonban nehogy a' községek az önkéntes unjczok tartására szükséges költségek által szerfölött terheltessenek, a' felfogadott unjczok besorozását már febr. 3kán megkezdettek, 's eddig 300. önkéntesnél több avattatott fel. Vannak községek, illetvényüket helyettesítés után egészen kiállított, 's a' felfogadási díj gyakran 200 pengő ftra is rug. A' kulcs-megállapítás után a' besorozó biztos jelenté, miképen a' katonaság részéről német nyelven szerkesztett besorozási jegyzőkönyv használtatik 's ennek a' megyebiztos általi meghitelesítése olly kijelentés mellett kívántatott, miszerint ellenkező esetben a' katonaság a' besorozási foglalatosság-hoz nem járuland. Ezen előterjesztés élénk vitára nyujtott alkalmat. A' gyűlés egy része az önkéntesek eddigi tartására 's beszállítására fordított tetemes költségek tekintetéből, a' magyar besorozási jegyzőkönyvet egyedül a' sorshuzás után katonáknak állított unjczokra kívánta kiterjeszteni. A' többség azonban, nemzetiségünk érdekeit minden nézet felett méltatván, az 18³⁹/₄₀dik évi 6ik t. czikk szelleméhez 's megyei határozathoz képest, az önkéntes unjczok besorozását is csak úgy akarta folytatni, ha a' katonaság magyar jegyzőkönyvet terjesztend meghitelesítés alá, 's midőn a' községek 's egyes lakosok károsulása elhárítása miatt a' költségek és károknak, a' hadi pénztárba szállítandó közadó illetvényéből levonataása indítványoztatott, a' megyei Rendek minden felelősség eltválítására, ezen szándékjuk felől a' helyben lakozó hadi fő kormányzót, kiküldött törvényes bizonyosság által nyomban értesítették. Minek folytán ez által üzentetvén, hogy a' katonaság német jegyzőkönyv iránti szorgalmazásától fensőbb rendeletek érkezéseig eláll, fentebbi indítvány mellözése mellett, besorozó biztos a' német jegyzőkönyv aláírásától egyáltalában és szigoruan eltiltatott. Ezek után a' kerületenkinti sorshuzást teljesítő küldöttségek által megtartandó rendszabályok keletkeztek következőleg: 1) Családfő név alatt feleséges 's gyermekes férfiak értetnek. 2) A' családoknak 55. évet haladó, 's 12 év alatti tagjai nem levőknek tekintetnek. 3) Utólsó állításkor katonának ment, vagy maga helyett katonát fogadott atyának gyermekei, vagy fiúnak testvérjei, mennyire azok

a' szegődési 10. évet egészen kiszolgálták, vagy idő közt mint katonák meghaltak, jelen sorshuzás alól egészen fölmentetnek. 4) Fiaival együtt lakó özvegy családtónok nem tekintetik, hanem ennek legidősb fia. 5) Félvét nem haladó időre itélt rabok sorshuzás alá esnek. 6) A' szerződéses jobbágyok nemesi szolgálk nevezet alatt nem értetnek. 7) Az üres telkekrei telepedés 's osztozások, mennyire azok újabb időben 's a' sorshuzási köteleesség kikerülése végett történtek, figyelembe nem vétetnek. A' sorshuzás kezdete febr. 25kére határozatott. Közgyűlésünk másodnapján a' nm. helytartó tanács köv. intézvénye olvastatott fel: 2492. Melt. 'sa t. A' csanádi püspök helytartója által legfőbb helyre terjesztett 's onnan ide közöltetett abbéli felírás következtében, melly szerint 1840ki dec. 11kén tartott közgyűlésök alkalmával, a' vegyes házasságok tekintetében köz-hírül adatott egyházi körlevél ellenére hozott, és a' római kath. egyházi rendet sértőleg illető határozatokat megsemmisített 's az egyházi rendet, az ezzel czélba vett háborgatásoktól kegy. fölmentetni kéri; tisztelt Uraságotnak legfőbb parancsolatnál fogva ezennel meghagyatik: hogy érintett határozatok fogyanatba vételével addig, míg aziránt legfensőbb helyről további határozat nem érkezendik, felhagyván, ennek indítóokai iránt a' dolgot maga épségében tartván, tudósításukat minélelőbb ide terjeszszék. Kelt Budán, a' k. m. h. tan. 1844-dik évi boldogasszony hó 19dik napján tartatott tanács üléséből. Erre minden személyeskedéstől ment 's méltóságteljes vitatkozás után, minek folytán előlülő alispán ur előterjesztésén kívül, a' megye előbbi végzésének felfüggesztését csak két egyházi szónok sürgeté, köv. értelmű végzés keletkezett: A' csanádi püspök helytartójának a' k. intézvényben érintett felírása a' fentebbi intézvényhez nem mellékelte, miután a' megyei KK. és Rek a' nm. H. tanács ezen intézvényét mindaddig, míg bevett törvényes szokásnál, 's a' panaszos tárgy természeténél fogva, a' folyamodás nem közöltetik, érdemleges vitatás alá nem vehetik, a' csanádi püspök helytartója által fölterjesztett folyamodás tárgyalás végett lekéretni, a' dolog egyébiránt mult 1840iki évi télelő 11ki közgyűlés határozata által rendelt helyzetében hagyatni, 's az előbbi végzés továbbra is erejében fentartani rendeltetik. Jövő rendszeres közgyűlésünk tavaszlelő 22kére vagy on kitűzve. Illető szbíró által egy vegyes házasságnak febr. 20kán a' pásztori körlevél értelmében Temesvároft történendő egybeadatása bejelentetvén, a' helybeli plebánus fő ügyész által megintetni, 's a' házasságnak ennek ellenére is, a' pásztori körlevél szerinti összeadatása után, a' kinevezett törvényszék elibe idéztetni rendeltetett.

Eger febr. 20. Nálunk a' katonaujczok kiállítás ügyében kitűzött közgyűlés febr. 15kén tisztelve szeretett első alispánunk elnöklete alatt kezdődvén 's az e' tárgyat illető országos utasításhoz magát alkalmazó küldöttség véleménye, először ugyan általánosan, azután pontonként olvastatván, meleg kebelből eredt némelly vitatások után, a' törvényben rendelt sorshuzáson kívül a' helyettesítés elve is megállapított, mind általában a' községekre, mind részletesen egyes személyekre nézve. Ezen üdvös határozat az izraelitákra is, jóval előbb benyujtott kérelmekhez képest, kiterjesztetvén. E' tárgyalatok közt az országos költségek és ajánlatok igazságos kivetésében dolgozó küldöttség jelenté, miszerint a' küldöttségi tagoknak az új törvény különös eskü letételét parancsolván, ezen eskü tekintetéből felakadt legyen, mert ha, úgy mond, mint a' törvény nyilván rendelni látszik, az esküvés - utáni munkálatot a' megye községe és pedig eskü-letétel nélkül, újra tárgyalja, változtatja 'sa t. ugy nem érthetni, mire való a' különös eskü? 's ennelfogva felszólítá a' RR. hogy mivel e' nélkül a' munkához nem foghatni, legott határozniak el ebbeli aggodalmát. Húzasom fejtegetések után határozattá lön a' törvényhez szoros ragaszkodás, a' szerinti eskü-letétel, 's az ezutáni munkálatnak is megyei közgyűlésen leendő végképeni elintézése. A' katonaujczok tárgyát folytatólag, miután közbejött némelly fontos módosítások miatt, még a' hirdetésny hátra volt, egyik bíránk indítványára határozatott, hogy a' nép nem parancs, hanem ajánlasi alakban szólittatnék föl az iránt, hogy minden öszszeírás alá esendő egyed két pengő forintot tegyen le a' küldöttség kezébe. Az így beszédendő summa az unjczoké legyen, de kezökbe tüstint ne adassék, hanem az illető község és megyei kezelés alatt legott törvényes kamatra jutandó 's az osztó igazság szabályai szerint kamattal együtt azoknak adassék majd, kik tíz évi katonaskodás után édes övéikhez visszatérnek. A' cél könnyebb elérése végett pedig a' nemes és nem nemes megyei község e' végteli segedelmezésre felszólítandónak határozatott, 's valóban szép volt látni az emberbaráti részvétet, melly a' RR. közt ez ügyben kivétel nélkül mutatkozék! továbbá szönyegre jött a' vegyes házasságok kérdése, 's noha egy kis rész a' tárgyalást még most más tárgyak előtt nem akará 's e' miatt több módhoz nyult, mindazonáltal midőn a' RR. kívánságához képest elnökileg kimondatott, miszerint ezen tárgy jó tanácskozás alá 's végre némelly zavargók miatt a' RR. elnökileg kijelenteni akarák tisztí ügyész keresete alá esendőnek mind azt, ki figyelmeznem akarna, maga a' tárgyalás komolyan 's illő méltósággal menvén végbe, a' majd általános egység akará, hogy az esztergomi körlevél szellemében öfelségének felírás nyujtassék, mi határozattá is lön 's a' RR. közül többen örömtül elragadtatva emelék türelmes elnökünket a' magasba. Jegyzésre méltó, hogy a' vegyes házassági áldás megtagadására nézve, maga az ellenkező fél főnöke is elismerte, hogy a' püspökök pásztori-leveleikben sem vallásos, sem törvényes sérelem nines, sőt e' tárgyban magának a' házasságnak mint szentségnek megszüntével sem találá sérelmet: mindazáltal holmi alaptalan 's nem létező esekélyésekben önmagával ellenkezővén oda nyilatkozott, hogy az 1647. 14 t. cz. a' püspökök ellen teljesedésbe vétessék, 's jószágaiktul fosztassanak meg. A' többi szónok kivétel nélkül az esztergomi felírást pártolván, 's az előki ebbéli kijelentést sürgetvén, jött létre a' határozat. Erre más napon következett gyűlés előtt, nagy számmal tudólván öszsze megyei teremünkbe a' nemesség, 's fájdalom! egész a' vérengzésig menvén, e' miatt de más bejelentett fenyegetőzéseknél fogva is szük-

ségessé vált a katonai közbejövétel. Ezután a rend helyre állott, a gyűléstiz-
órákor megnyitott, és példás csendben tartott egész végig. Nevezetesebb ered-
vényei ez utolsó napi gyűlésnek: 1) megköszönvén a Rdek elnök első alispán ur-
nak a csend és bátorság helyreállítására intézett bölcs intézkedését, a'ns keblü
első alispán által indítványozva határozattá vált egy küldöttség kirendelése, mely
a' történt kihágásokat szorosán megvizsgálná, 's hova hamarabb jelentést ten-
ne. 2) Az ő felsége jelenleg felolvasott már 3dik kegy. leirata, 's illetőleg pa-
ranca értelmében, az egri bíró hivatalába visszahelyeztetni rendeltetett. 3) Visz-
szalések eltávolítása tekintetéből nemesi öszszeírás határozatotott. 4) S. J. szol-
gabiráknk éjjeli alattomos megrohanóji ellen még mult decemberben kinevezett
nyomozó küldöttség munkálata, egész terjedelmében felolvasatván, 's a' bevád-
lottak ellen több rendü tanuk tevéen vallomásokot, köz akarattal a' megtámadók
ellen fenytő pör határozatotott. Ezen szomorú tárgyat megütve, hiszszük, hogy az
olvasó ns keblü közönségnek érdekes lesz a' következendő: midön e' gyűlésünk
utolsó nappján a' tanácskozás előtt M. J. (b. lába megszuraték 's eljajdultára a' fel-
zudult alsóbb rendü nemesség némely egyedet zaklatna, szorongatások közt
levén P. M. a' csilapító S. J. meglátván, kérte hogy szabadítsa meg ez őt. véle-
ménye és panasza szerint egyik ellenséges megtámadóját a' teremből kivivé a'
folyásokon le 's az utcán egész a' közelebb utca szögleteig kísérte 's ekkép sza-
badította meg. Hasonlóan a' többi megverettet is az ellenfélből nemes szívü egye-
dek vivék biztos helyre; ezeknél fogva táplál bennünket az édes remény, hogy
vélemény - különbség talán csak a' zöld asztalnál lesz látható 's pallérozott tár-
salgási teremekben nem fog mutatkozni vampyr-alaku viszály. b. Oreczy Ferencz.

Szathmár megye febr. 22kén tartott közgyűlésén a' vegyes házasságok
ügyében Pest, Borsod, Vas 's több megye körlevelek felolvasatván komoly,
de szelid mérséklettel folyt tanácskozás után, Esztergom megye körlevele visz-
hangra nem találván mindenkben Zalamegyével egyértelmü határozatok, ren-
delkezések után a' zalaihoz mindenben hasonló szellemü felírás határozatotott.
Ennélfogvást a' vegyes házasságot akadályozó pap az áldás - megtagadásért
az 1647: 14d. törvény értelmében fenytetni elhatározatotott, továbbá járás-
beli szolgabiráknak meghagyaték: kihirdetni a' nép között, hogy áldás nélkül
is erős és törvényes a' házasság; jövő országgyűlésre pedig utasításul följe-
gyeztetett, hogy ezentul minden vegyes házasságot a' férj vallását követő pap
adjon 's eskessen össze (dicséretet érdemelnek az egész tárgy vitatásánál a' kath.
papság részéről tett engesztelő nyilatkozatok.) Azonban az 1647: 14d. törvény
sulya egy, hivatalos följelentés után a' vegyes házasságot összeadni sem-
mikép nem akaró papra, ha ez alispáni megintés után sem engedne, azonnal
gyakorlatba vétetni határozatotott el. Febr. 23d. a' zalaiából készült felírás meg-
hitelesítettvén, felolvasatott Pestmegyének azon levele is, melyben a' Szion
szerkesztőjének nyilatkozatát közli, miszerint az, ki a' Kölcsey Ferenczet rá-
galmazó cikket írta, e' megye táblabírói sorában ül. Megilletődve vették ezt
Szathmár megye Rdei 's hogy e' szenny a' táblabírói kart ne érje, ennek részé-
ről aláírás nyitattott, miszerint mind az, ki a' Szion 23k számában foglalt
rágalmat (mellyre a' megye már előbb a' gyalázat és rágalom bélyegét rá nyomta)
nem írta, táblabírói letett hitére hivatkozva nevé aláírandja. Febr. 24d. volt
a' legnagyobb fontosságú gyűlés. V a' megye közönsége t. i. országgyűlési uta-
sítást készítő választmánya fölül tudósítván Szathmár megyét egyszersmind érinté
hogy a' büntető törvény és katonaelemezési tárgyban e' választmány mun-
kálkodását megkezdette. Ez intézkedés Szathmár részéről meleg részvételt fo-
gadtatván ennek folytatában előadatott, miképen előhaladásunk egyik fő akadá-
lyaul azt tekinthetni, miszerint törvényinket mindedig csak töredékesen 's nem
rendszeres viszonyban egymásnak megfelelőleg javítottuk, minélfogva legna-
gyobb törekvésink mellett is az idő lelkével öszszehangzó, a' kor parancsoló
szükségeit felfogó és megértő javítások létrehozásával kívánt eredményt nem
nyerhettünk, sőt számolásinkban újabb törvényink 's némely régiebb institu-
ciónk közötti éles ellentét 's megférhetlenség miatt gyakran csalatkoztunk, így
példaul a' legközelebb országgyűlésen alkotott váltói 's üdvös szóbeli perek-
ről szóló törvények mindedig nem árasztották nemzetünkre azon áldásokat,
mellyeket főleg az utóbbtól várni magunkat jogosítva hittük, és pedig nem
egyéb, mint a' nemzeti hitelt gátló ősiség ellenhatása miatt, az ur-
béri megváltásról törvény jótékony következményiben annak csak permissiv
(engedő) nem pedig parancsoló szelleme miatt mindedig hazánk
ban egy pár helység alig részesülhetett, előadatván továbbá, miképen polgári
szent kötelességünk ollyatén eszméket pendíteni meg, melyek bár a' jelen perc-
ben szokatlanság és újdonságnak tán gyakran csak látszólagos szine miatt nem
minden kebelben találunk viszhangra, de az idő hatalma által kifejtve a' köz-
tanácskozások és megvitatások napmelege által megérlelve, néhány év alatt
polgári életünk mezéjén eszmékből valósággá, igéből testté leendnek, szent
kötelességünk olly magvakat szórni el, melyeknek bár jelenleg nem minden ke-
bel fogékony honja, de belőlök egykor a' nemzeti jóllét, nagyság és boldog-
ság izmos tölgye virulhatand fel, indítványba hozatott egy állandó, ország-
gyűlési utasításokat készítő, választmány felállítás, mely nemcsak, mint a'
vasmegyei levél hangzik, a' büntető törvénykönyv és katonaelemezés tárgyait,
hanem mind azt, mit a' nemzetiség ébresztésiré, emelésire, nemzeti alkotványos
élet kifejtésére, a' haza jólléte és boldogsága előmozdítására cél- és korsze-
riinek találand, munkálkodási körébe vonván, miután maga a' kormány tüzte
ki a' józanul javítási haladás zászlóját, illy haladási szellemben komoly vizs-
gálat és tárgyalás alá vegye. Mihez képest a' választmány felállítása a' KK. és
RR. által nyomban a' leghőbb lelkesüléssel elhatározatotott, 's annak az in-
dítvány értelmében munkálkodás meghagyatott. Elhatározatotván egyszersmind
hogy minden tanácskozás alá veendő tárgy közgyűlési uton menjen a' választ-
mány kezeibe 's hogy a' tennivalók özőnében a' drága idő lehetőleg használ-
tassék, már a' jelen közgyűlésből az alább feljegyzendő vezér-pontok elfogadtat-
ván a' választmánynak olly véggel adatnak ki, miszerint azok gyakorlati olda-
lai 's alkalmazhatásuk módjáról minden egyes tárgyra nézve véleményt dol-
gozzon ki, azt koronként a' megye közgyűlésére újabb tárgyalás végett adja
be, 's jelen határozatról minden megyei törvényhatóság (ide értve a' Részeket is
partium) hason intézkedésre felszólító nyomtatott körlevelekben tudósíttatni
rendeltetik. A' pontok következők: Az ősiségnek, minthogy ez régi intézvényink-

ben az 1ő Rész 64k czime szerint ismételten volt, eltörlesztése. Ezen eltör-
lesztés a' hitelt természetesen következtetvén a' hessen - kasseli országos hitel
módjára mindenki birtokának becsét bankjegyekben fölvehesse bizonyos esz-
tendő alatt 5 pCtes kamattal amortizálándó; urbéri parancsolt megváltás,
örök birtok 's hivatalraképesség (capacitas possessorii et officiorum),
városok szerkezete a' mult országgyűlés eszméji szerint; népnevelés 's en-
nek alapítványaul az egyházi jószágok használata, nemzeti bank, ke-
reskedés 's jó utak létesítése; egyedáruság és czéhek eltörlesztése;
politicumoknak a' juridicumoktól elválasztása, politikai tisztvisel-
őknek egészen szabad választatása, juridicumokban a' criminalitásokra nézve
vizsgálati per megszüntetése és vádper behozatása, közkeresetek megállapítá-
sára nagy-eskütszék, a' factum (vétkestett) elítélésére kiseskütszék, törvény-
telen ítéletek megsemmítésére cassatiozsek, büntető törvénykönyv kidolgozása
's ebben fő elv: törvényelötti egyenlőség 's az, hogy mit törvény nem
tilt, szabad. 's tef.

Szombathelyen, Február elején: „Miért ne szabadna hát a' ma-
gyarnak is könnyü vigalmat szőni borúhoz“ derék költőknek ezen pár-
sorával kezdem megyénk ujjonczainak kiállítását leírni. „Föl, ifjak! öröme
föl!“ mi tetteles itén, nem kell hozzá szőnöm, hiszem mi, ha a' multakra
visszatekintünk, tartós, egymást felváltó, igen is mulató és vidám látványnak
's ha szeretjük hazánkat, fejdelmünket és az emberiséget, mondhatni ünne-
pélyes jelenetnek, mely gyász-napok helyett uj időszakot varázsla vidékünk-
re, vagyunk jelenleg szemlélőji. Mi dolog ez?! Faraó ivadéki elül lépdelnek
hegedükkal, bőgővel és sívó tilinkóval, utánok 30—40 kisebb nagyobb
termetü ifju, alig serdülő, már czérna-vastagságu, vagy épen pödrott ba-
juszszal, ugrál, havat kotor, ireg-forog, taps- és öröm- kurjongással tölti
be városkánk utcáit! Oh ezen hang nem a' hajadonok vidám tavaszé (far-
sangé), mellynek hamar szaladó napjaiban, a' hó és fagy daczára is, lát-
hatni itt ott fekete hangászaink lágyító nyirettyüje mellett az oltártól remény-
teljes hazatérőket; nem is magány- vagy nyilvános tánczvigalmi, mely sok-
szor pénzbeli 's még érdekeseb utó - fájdalomtól kísértetik, épen nem, ez egy
magyar uj törvény-czik üdvös következménye, tisztult törvény-húr bájoló
hangja, megyei ujjonczink kiállítása, kiknek mulatsága széklej hajnalodáshoz
hasonlita 's nekik ezután a' paraszt-pór' czim helyett, miután a' „Jobbágy“
nevezet már léha, üres „vitézleő“ czimet legméltoóban adhatni. Istenem! men-
nyit szelidit és nemesithet csupán egyetlen korszerű törvényezikk, hogy szel-
leminek ne mondjam didergő barátink kedveért!?! Mennyit megérlelhet esu-
pán 10 év is?! Mult sorshuzás alkalmakor még találtattak idegenkedők, igen,
mi említést érdemel, egy suhancz, ki az első számot kihuzván, tüstint le-
nyelé, hogy másodsor jobb szerencsét próbálhasson, mi sikerült is neki!
Azóta földnépünk szeméiről a' hályog oszlék, az előítéletek ábrányai enyészé-
nek. Nem történik veredések, elszökés, kézzel tapogatható részrehajlás, sor-
sot huz gazdag Palkó szintugy, mint szegény Ferkó és siet magát megvizs-
gáltatni, az elvénuült apa és anya nem sír, ri, annyira, mint az elnyugodt
kötél-toborz alkalmakor, mert ő, saját, vagy a' helység közköltéséin, sza-
bad, önként vállalkozót állíthat helyette. Az efele díj-fizetés különféle szer-
ződés szerint 50,100,200 's még több ft. is vala pengőben. Ez ismét jó, mert
takarékos vitéz uram tökéje kamatozand visszatérteig, gazda-uraimék pedig,
10 év alatt, ha csak a' korezmák ritkább látogatásával is, az ígért öszveg-
esét könnyen kiteremthetik, 's ez által az egyetértés kötele is szilárdabb le-
end az egy sorsuak közt. Hallom, hogy találkoznak szük lelkü lények, kik,
nem birván fimagzatokkal, vonakodtanak csekély áldozatokat bemutatni: oh
az illyenek nem tudják, mi a' társaság, közügy 's a' t. Méltán reménylhetni,
hogy a' jövő ujhuzásig az illy újhuzás megszünend. — Egyébíránt a' tarka
kalandok ez alkalommal sem hiányoztak. Egyik „már látom az isten sem sze-
ret!“ ezt dünyögé, hogy a' sors rá nem esék, 's ugy távozék el, mint a' sors-
játéknak hatvani utca mutató-táblájától az ambót nem nyert favágó, olly
nagy kedv után, hihető más helyett beállandó. Másik, ki öröme miatt bőré-
ben alig férhete meg, le lön verve, mivel alkalmasnak nem találtaték. Többen
derült arczal tevék le a' czifra szürt, karimás kalapot 's egyenruhát ölté-
nek. Azonban, mi tagadás benne, találkoztanak, főleg a' hegyi németek kö-
zül, ollyanok is, kik sorshuzás alkalmakor inogtak, reszketek 's a' homlo-
kaikon nehéz cseppekben kitört veríték sejteté, hogy a' határozó percekben
keringe velök a' világ; nem így azon eselédnél, kit midön gazdája ki akara
csereálni, „én nem azért öltém fel a' katoná-ruhát, hogy mostanában letegyem“
ezt felelte. — Valóban ha a' Vas megyei ujjoncz-kiállítást látta valaki azok
közül, kiket ezelőtt 20—30 évvel kötél, láncz, vagy vasvilla hurezolt az általok
nem kedvelt állapotba, szemlélvén ez üdvös változást, lehetlen volt fel nem
sohajtania: „boldog isten! ha egyenruhát nem látnék, alig hihetnék szemeim-
nek. És ha látá az, kinek kénye főtörvénye, e' jelenetnél meg kelle vallania,
hogy a' köznép feje nem olly buta mégis, mint tán eddig vélte, 's hogy fogékony
ő javításra, csak miután a' tespedés ideje elmúlt, józan irányt adjunk, irányt,
melly sorsát helyzetét „más osztály kára nélkül“ jobbítsa. Mintha hallanám
soknak ime kérdését: „Hát a' kiváltság, nőszülés... köpönye alá nem vo-
nultak é némelyek“? Halasszuk ezek megszellőztetését máskorra. Hagyjuk
most magyar, német, horvát, vend, izraelita, cigány, huszár és gyalog
ujjonczinkat, tarka vegyületben, tréfás szeszélylyel, pajkoskodva, furesa fe-
szü rátartódisággal, 's majd elbizottan, mint harczzfakat nyert esata után,
vigan mulatozni, de azon észrevétellel, vajha utódjaik, a' vulgo: „ez az élet
huszároké...“ aljas rim helyett, hazát, trónt, erkölcs- vagy tiszta szerel-
met tárgyazó, javult helyzetüket népszerűleg érdeklő, a' nagy apák idejéből
„mint vittak, győztek vagy vesztek el hazájokért“ vitézi életre hevítő tüzelő
dalt énekelnének! Sokszor olvasám, hogy még Irhonnak is van: „Nora Cri-
na-ja“, ugyan mellyik a' magyar nemzeti dal?! — Hallván az utánok imigy
epedő szeretőcskéket: „Hegyen völgyön lakodalom, engem epeszt a' fajda-

lom, mert elviszik kedvesemet, kiért kinom földbe temet" sugjuk meg nekik, hogy a 25—30 éves korában visszatérhető miveltebb férj nem leendő idős. És örülünk az új vitézek után szaladgáló ürge gyermek-csoportoknak, ha majd elmúlik 10 év, ezeknek fogják azok kiáltani: Váltás fel!! — Uj vitézek! ha majd ezerhuszonöt nemes megyénk határiból kiléptek, isten, erkölcös, hazafiság 's minden jó veletek!! 'S nekem kegyes olvasóm! engedelm, hogy e' vitezleő-ket bemutatám, a' tisztelt költő (Garay) felhívását követtem: „Beszédeidbe szödd be a' népet is, melly nyolcz siralmas századon át együtt vörzött ez ügyben a' nemesse, de vele nem feleztél maiglan.“

Békes-Csaba, télutó 18kán. A' Szatóc kezdte panszlavismusi viták után, illő kedvesb híreknek is e' lapokban közöltetnők. Hazánk ezen roppant tót helye is, melly közel 24ezer lakost számlál, bár lassu, de annál biztosb léptekkel halad előre a' magyarodásban. A' magyar nyelv szükséges létét maga a' köznép is átlátván, fiait, annak helyesb megtanulhatása végett, olykor két évre is, Békésre, Orosházára, 's más magyar helyekre szokta küldözni, hol a' gyermek, tiszta magyar iskolás-társak közt a' hazai nyelvet játszva teszi sajátjává. Magam is, ismervén az illy magyar helyekről hazatért pórfiakat, elbámulék, őket tisztá, 's nem tótos és töredezett kiejtéssel magyarul beszélteni hallván. Segítésül az illy költséges és fáradságos elküldözéseken, a' helybeli evang. szentegyház némelly tagjainak terve: itt jövőre egy iskolát állítani, mellyben a' már korosb tanulók, némelly magyar nyelven előadandó tudományokban gyakoroltassanak, hogy így nemesak általán a' magyarodás, 's mindennemű hasznos tudomány mozdítassék elő, hanem ez egyszersmind mintegy képező intézete legyen, azoknak, kik e' m. város elrendezendő tanácsában jövőre hivatalt fognának viselni. Addig is jeles tanítóink tehetségük szerint mozdítják elő a' hazai nyelvet. Főiskolánkban, mint hallom, nem is szabad csak magyarul beszélni. Van tanítóink, ki a' szó valódi értelmében, játszva tanultatja szláv tanítványival a' magyar nyelvet, mulatságokat engedve nekik, mellyekben olykor maga is részt veszen, azon föltétel alatt, hogy játék közben egyedül magyarul beszéljenek. Ennek iskolájában magok a' gyermekek is olly részvétellel viseltek a' hazai nyelv iránt, hogy egy, kit a' tya otthon, mint házi foglalkozási körül segített, egy napig az iskolától elmarasztani akart, az iskolába szökött, félvén, hogy vetélytársa addig többet fogna magyarul megtanulni; — egy lányka pedig, kit az itteni közbizságotokon levő t. dékán ur az utcánától szólított meg, magyarul válaszolt, 's a' dékán ur kérdésére: nem tud e' tótul? „Sőt igen“, lón a' felelet, „de tudom, hogy tiszt. ur is, mivel engem az examenen magyar nyelven szólított meg, ért magyarul.“ Illyen eléggé nem magasztalható buzgóságot maga a' helybeli evang. szentegyház is méltányolván, Cso. ba Mihály tanító urnak, ki a' magyar nyelvtanítás körül, már az apróbb gyermekeknél is, követésre igen méltó szorgalommal buzgódkodik, fizetését évenként 30 köből buzával bővítetténi rendélé. Meg nem tartóztathatom itt magamat, hogy kivált mező-berényi derék tanító, Wilym János urnak, e' részbeni érdemeit, az egész haza színe előtt, ne hirdessem. Ezen érdemes ur, ki, bár szláv szentegyházban szolgál, sőt születésére nézve is szláv, 's kinek csekély magam is, hogy magyarul tudok, egyedül köszönhetem, kötelességének tartja, családjával házi körében, csupán magyarul beszélni, és semmit nem mulaszt el, mi a' hazai nyelv terjesztésére 's virágoztatására szolgálhat. 'S valóban, ha illy lelkes tanítók, mintegy zsengéjében, csepegtetnék a' hazai nyelvet a' gyenge ifjuság szívébe; ha sok más, kisebb érdekű intézetekre tett költség, iskolák virágoztatására fordítatik vala; ha a' magyarodást lelkükön hordó megyékből egy küldöttség rendeltetnék, a' hazai nyelvnek iskolánkban elhanyagoltatását gátlandó, az iskolai közbizságotokon jelen leendő, 's magukat a' magyar nyelvben kitüntető, idegen ajku gyermekeket szóval és tettel buzdítandó: eddig már, úgy hiszem, hazai nyelvünk, az egészen magyartalan helyeken is jó lábra fogott volna jutni. Példás érdeme van e' részben szentgyörgyi Horváth Antal urnak, e' megye volt érdemteljes másod-alispánjának, ki a' Döbrenteféle ábécéből vagy 3 ezer példányt maga költségén kinyomatván, azokat a' megyebeli magyartalan ajku iskolás gyermekek közt, ingyen kiosztatni sziveskedék. Hasonló olvasókönyvet maga a' helybeli szentegyház is Sztraka Károly tanító ur szerkesztése alatt szándékozott kiadni, mit azonban a' fentisztelt ur ajándéka szűk-ségtelenné tett. H. L.

(Legujabb javaslatok az iránt, mint könnyíthetni a' magyar termékek tengerre szállítását) Magyarország, mint egyike Európa legaldotta bb országának, töménytelen jó terméket állít elő, de a' mellynek keleti hiány miatt nincs mindig becsé. Régóta gondolkoznak már azon, mint lehetne e' nagy bőségnek hasznos keletet szerezni. Az 1825-ben országosan egybegyűlt RR. kérték e' végett ő felségét hogy Károlyvárostól Ogulinen keresztül a' katonai határszélén által Szegnia felé, mint melly legrövidebb út a' tengerhez, állítatna egy új kereskedői utat. Ezen okból azon javaslat keletkezett, miszerint a' Ludovica-ut részvényes társaságátul meg kellene szabadítékát váltani, hogy ezen derék utat, melly Károlyvárostól Fiumébe viszen, megszerelvé a' magas vámtul, a' magyar termékek kivitelét, az által könnyíthessék. De mivel a' részvényes társaság 1,200,000 pftnyi kárpótlást kívánt, jobbnak tartották a' Józsefutat leváogatni, melly Károlyvárostól Szegniába viszen, 's négy mérfölddel rövidebb a' Ludovica-utnál, és eddig mint kereskedői utnak azon nagy hibája volt, hogy egy közönséges öre sok helyen 18, néhol pedig 20 hüvelyknyi emelkedés is esett. Ezen leváogatás hét év alatt (1834—1840) 300ezer pftnyi költséggel végre is hajtatott, úgy hogy már most a' magas Capella hegységen és a' Vratnikon öljre sehol sem esik több 4 hüvelyknyi emelkedésnél. Ez által egészen teljesült a' magyar RR. kívánása, mivel már most egy helyett két kényelmes, mesterség szabályai szerint helyreállított kereskedői út van, az egyik Fiumébe viz 's 18 mérföldnyi hosszú, a' másik Szegniába 's 14 mérföldnyi hosszú. Azonban a' magyar termék tengerre vitelének még mindig utjában állt a' portékának Sziszekből Károlyvárosba veszélyes szállítása, mivel a' Kupa vizét az év nagyobb részében terhelt hajóval nem járhatni. Ezen akadály legyőzésére legujabban különféle tervet készítettek. Első javaslat. A' carlopagoi kereskedőség azt állítja, hogy a' tengerre szállítás Sziszekből a' katonai őronal mentiben Gospichon keresztül Carlopago felé a' legjutalmasb. Ezen helynek két kikötője van, egyik olyan, hogy a' hajót minde néféle zivatar ellen tökéletesen biztosítja, 's az egyházi tartományokhoz és a' nápolyi királysághoz leg-

közelebb fekszik, 's az áthajózás onnan a' quarneroi szigetek felé a' legkényelmesb. Azért is Sziszekből Malievaczig minden esetre 9 mérföldnyi hosszú vasutat kellene építeni, melly körülbelül 900ezer pftba kerülne. Onnan ismét egy kereskedői utat kellene csináltatni. Malievac Carlopagotól 19 mérföldnyire fekszik. De ha ezen ut öljre legfőlegb 4 hüvelyknyi emelkedéssel fogna birni, az egész kifejlést 22 mérföldre lehetne tenni, és a' csináltatási költség, az alkalmatlan föld miatt egy ölet, 15 pft-ra számítva, 1,500,000 ftra fogna rugni. Az ut e' szerint 34 mérföldnyi hosszú lenne 's mindössze 2,400,000 ftra kerülne. Második javaslat. A' károlyvárosi és fiumei kereskedői kar az eddigi utat Károlyvároson és Fiumén keresztül tartja legalkalmasbnak és hogy a' szállítást Sziszekből Károlyvárosba az esztendő minden szakában biztosabbitsa, részvényes társaság alakult, melly Sziszekből Károlyvárosig mintegy 11¹/₂ mérföldnyi vasutat akar építeni. A' föld kevés akadályt gördít a' vállalat elibe 's úgy hiszik, hogy illy vasutat 1,200,000 pftnyi költséggel létre hozhatni. Ezen ut hát, jelesen a' vasut 11¹/₂ mérföldnyi, a' már mesterség szabályi szerint 's kényelmesen helyreállított Ludovica-ut Károlyvárostól Fiuméig 18, összesen 29¹/₂ mérföldnyi hosszú leendő, és csak a' főlebbi 1,200,000 ft. kerülend, mivel a' Ludovica-ut már is a' legjobb állapotban van. Harmadik javaslat. A' szegniai kereskedőség azt állítja, hogy a' kereskedés előmozdítására semmi sem lenne hasznosabb, mint Sziszekből Bandinoselloig vasutat, onnan pedig Archangel felé a' Józsefvölgy megett országutat építeni, hogy azon a' Józsefutra, és Szegniába lehessen jutni. E' végett már a' katonahatárszéli hatóság a' tervet és költségvetést 1839ben elkészítette. A' vasut Sziszekből Bandinoselloig 10¹/₄ mf., az Archangel felé építendő ut 3¹/₂ mf., a' már mesterségesen készített Józsefut Archangeltől Szegniáig 6¹/₂ 's így összesen az egész ut 20¹/₄ mföldet fogna tenni. A' vasuti költség, mivel a' katonavégzési hatóságnak kisasajátításért semmit sem kellene fizetni, ászoknak való fa a' kincstári erdőkből elég van 's a' kézimunkát rendszeresen 20 ftjával fizeti, kész pénzben körülbelül 900ezer ftra fogna menni, az ujonnan építendő ut 300ezer ftra, és így összesen a' költség 1,200,000 ftra vettetett. Ezen ut tehát körülbelül annyiba fogna kerülni, mint a' Sziszekből Károlyvárosig építendő vasut. A' javasolt utak közt e' lenne a' legrövidebb, és a' versenyt a' vízi uttal inkább kiállhatná mint a' sziszek-károlyvárosi vasut, mivel Bandinosello Károlyvárost 4¹/₂ mfölddel előzi meg, és oda Szegnia még csak 10 mérföldnyire van, míg Károlyvárosból Szegniába 14 Fiumébe pedig 18 mföldet kell menni. Ezen két vasutal azonban a' Kupa-vízi ut Sziszekből Károlyvárosba minden esetre versenyezni fog. Jó vízkor a' Kupa a' szállításhoz egy mászáttal 10—12 pkrba kerül, egyik vagy másik vasut versenyése ezt még néhány krral lejobb szállítja, míg a' vasutakon a' fenntartás, szállítás és igazgatási költségek fődözése, és a' ráfordított tőke kamatja miatt mászáttal nem vehetni 12 krral kevesbet. A' nyereszkesedők azért jövedőben is jó vízkor a' Kupa fogják portékáikat Károlyvárosba szállítani, és a' vasutakat csupán akkor használni, midőn a' hajózás a' Kupa vagy lehetetlen, vagy nagy nehézséggel jár. De reménylhető, hogy mint másutt is történt, itt is a' megkönnyített 's mindenkorra biztosított szállíthatás által a' szállítandó holmik száma olly arányban fog szaporodni, miszerint vízen vitel mellett a' vasutak is, vagy legalább egy közülök, elegendő munkát fog kapni. A' javasolt vasutak közül tehát akár egyik, a' kár másik, akár mindkettő, ha ugyanazon egy időben létesülend is, a' kereskedés, különösbbe pedig a' magyar termékek tengerre vitele végtelen sokat fog nyerni. E' közhasznú vállalatnak azért csak gyarapodást 's minelőbbi létesülést kívánhatunk. Ezenkívül Eszéken részvényes társaság állott össze, hogy a' fel-duna Szárával leendő összeköttetése régi tervét Eszék és Bród vagy Vukovár és Samecz közt egy csatorna által eszközölje, mi által a' hajózás Magyarország legtermékenyebb vidékéről Sziszekre 50 mfölddel rövidülne, Pest a' tengerrel közelebb összeköttetésbe jöne, és az alsó Szárában jelesül Bachanál levő, fölfelé hajózást akadályoztató helyek egészen elkerültenének. A' magyar kereskedés előtt e' szerint új és rendkívüli kedvező időszak áll. —

Munkács febr. 22én: Egy borzasztó eset történt e' napokban Beregvgyében keblezett Surány nevű faluban; melly igazán szomorú bizonyosságot szolgáltat arról, mi kevés gond fordítatik honunkban a' halottak megsemmisítésére! Ezelőtt két évvel meghalt Surányban B. J. ur, megyénk előkelő családjainak egy tagja. A' halott kellő szertartással két koporsóba letette a' család sírboltjába temetteték el. E' napokban, azaz két év mulva, ismét egy halottat ugyanazon sírboltba temetni akarván, midőn a' ajtaját nyitnák, mellyet a' belül támadt ismétlen akadály miatt, csak nagy ügygyel bajjal tárhatták fel, a' munkások rémülten észre veszik, hogy belül a' sírboltban az ajtóüreg egyik szegletében valami halott teste összezugszorodva 's az ajtóhoz szorulva hever a' földön, melly miatt az ajtó oly nehezen nyithatták meg 's közelebből vizsgálva megismerik: hogy ez a' két év előtt eltemetett B. J. ur vala! — képzelték a' rémülést. B. J. kettős koporsóba temettetett el 's ott életre ébredvén, olly nagy erővel eszközölte vélt szabadulását, hogy nemcsak mind a' két koporsónak erősen leszegzett födelét szerencsésen fölfeszítette, hanem feszítés közben az erős leszegzés miatt erőködve, egyik koporsótul a' szeglet együtt, még egy darab deszkát is lehasított. Kiszállván a' koporsókból az ajtóhoz mászott, mert ott találtatott. — hol is éhen szomjan, és sikeretlen kiáltozásin kétségbeesve, a' boldogultnak másod izben is meg kellett hálnia! Mi tájban ébredhetett föl? Meddig bajlódhatott kétségbeeséssel? minő irtóztató kinnalhalhatott meg??!! Mindezt halál leple fedi, minthogy csak két év mulva nyitattott meg a' szerencsétlen sírbolt borzasztó ajtaja! Ha nem szólunk is, kinek nem öllik itt eszébe azonnal: miért nem történnék nálunk szoros halottvizsgálatok? miért történnék eltemetések a' rohadás 's így a' kétségtelen halál csalhatatlan jelei beállása előtt? 's mikor létesülnek nálunk is, mint a' jó rendőrségű külföldön, halottvizsgáto-házak? mert ha előkelő családbeli sarjadék is így temetethetik el, minél inkább hihető 's könnyebben, megeshető ez szegény sorsuaknál országszerte? csak hogy ezeknél nem tudhatni meg, mivel ezek tetemeit nem sírbolt hanem sok helyen öles magasságu föld fedi. —

△ Zemplényből S. A. Ujhely, febr. közepén: Okosabb dolgok hiányában, a' következők. E' napokban M. orvos szobái éjjel, betegeihez elutaztak kiraboltattak 's a' tolvajok által bejárásul használt ablak alatt hagyott lábtó még viradatkor észrevetéte a' háziak által az orzást, mit az azonnal felnyitott 's dulva talált szobák voltaképen is bizonyítottak. D. középponti helyettes szolgabíró, a' városbíró és biztos a' próbálandó nyomozás végett tüstint meghívtattak a' rablás-helyre; de D. szolgabíró nem érkezvén, az elég hatályos városbíró és biztos láttak utána; kik is az este esett frís havon az udvarból az utcára kivezető 's a' háziak által a' rablásból eredményesített bizonyos vércseppeket vőnek

ésre, mely őket egyenesen az átellenben levő udvar egy végső szobájának ajtajához vezette, mellynek még kilincsén is látható volt a véres markolás. E' szobából, elejökbe lépett a házgazdának, egy nyereggyártónak, kisebb, mintegy 18 éves fiatal véres mellényben, kit a nyomozók azon kérdéssel rohanván meg: honnan a vérfoltok mellényén? szembetűnő ijedéssel felelte: hogy a mellényt neki bátyja adta legyen. A' nyomozók a megrezent fiút elfogván 's több kérdést tevén hozzá, ez rögtön kivallá, hogy ne őt, ki a kérdéses rablás alatt csak kívül örködött, de bátyját, ki egy megnevezett vajdáscai zsidóval a szobában motozott 's fejét is az ablakhoz támasztott lábtó keresésében betörte 's most Patakra ment, fogják el. A' nyomozók tehát a helyben levő megyei tömlőcz felügyelőjére, a várkapitányra, bizván az első elfogottat, a másik tolvajtárs után indultak, ki egy szabadságos katona, de ezredében is mind szükségért, mind rablásért elégszer bűnhődött, a városiak előtt is rossz hírből állott. Ezt a Patak felé vezető uton csakugyan betört a fővel elfogván, szinte a várkapitányának adák át, ki azokat külön ugyan, de egymásmelletti rekeszekbe, minden elővigyázat nélkül arra, hogy össze ne szólalkozhassanak, záratta el. Minek következtése lett, hogy mire D. szolgabíró megérkezvén, a foglyok vallatásra vétettek általa, mindent kereken tagadtak 's a feladott kérdések előtt egyforma feleletekkel tértek ki. Megtétettek azonban a rendelkezések, hogy az előleges vallomások szerint bűnös társnak vallott zsidó is behozassék a szomszéd Vajdáska helységről, mi azonban hideg levén az idő, nehogy a tolvaj megfázzék, más napra maradt, 's ez is a várkapitányának adatott át, ki már ezt nem is külön, hanem szükséges oktatás-vétel végett, több rab közzé záratta. A' zsidó, szinte szabadságos katona, ki már rablásokért ezredénél is büntetve volt, elővétetvén, kereken tagadott mindent, valamint tüstint behozatni rendelt, de csak harmadnapra bejött zsidó gazdája is, kinek addig némi dolgai voltak, mint monda, rendbehozandók. Azonban D. szbiró, kinek az illy munkák fogásaiban nem is sok gyakorlata volt, hivatalos bajai miatt K. eskütre bizá a vallatás további próbáját; 's az először elfogott fiu néhány kérdés után azonnal megvallá: hogy bár őt bátyja a tömlőczben arra tanítá, hogy a szbiró előtt mindent tagadjon, ő tovább nem bírja el 's az egész gonosz tettet fölfedezé, mellyet bátyjának is szemébe mondván, mindketten az általuk elosztott holmik rejtekét is felfödözték, főleg a zsidót, ki magát az elrablott vagyonok nagy részének birtokába is tette, mint főbűnös 's vezetőt vádolván. De a zsidó nem vala indítható a kettőnek szembemondása által is megvallásra, 's most, a legnagyobb vétkezés e' tetteben, kibúvó félen van; mert a hirtelen tenni kellendőt motozás Vajdáskán, 's gazdája kérdőre vétele elmaradt, sőt kisült, hogy a tömlőczből is tudott, egy őrizet nélkül kijáratott zsidó rab által, ugyanezen orgazdájának üzenetet küldeni. Mivel ez tanúsítványul van felhasználva, mennyire kívánna meg önbátorságunk is megyei fenyítő-házaink czélszerűbb rendezését, 's mennyire kellene ügykeznünk az azokban divatozó rossz rendtartások megjavításán; főleg pedig szükség a fogházakra felügyelő várnagyokban nem azt tekinteni, hogy rókamályos mentejét hegykén tudja megrázni vállán, sem hogy agarászparipáján nagyokat szöktesse, vagy hogy a kiállított megyekatonák sora előtt sallangos rikkantásokkal vigye a vezérszót, hanem hogy a rabok elhelyezését szűk hely daczára is úgy tudja elosztályozni, miszerint a megrögzött gonosztevő az elbotlott ifjat ne rontsa jobban el; a nyomozás alatti gonoszítottak a vétkezés magáraszorult lelkéből minél korábban ömöljenek ki; és a vádlottak a fenyítőház vén martalékát ne használhatnák eszközül a nyomozó bíró kijátszására, 's általában inkább megýnk katonái állanának rondább sorban, csak a fogházi kellő rend volna jobb lábón! Azonban mind ezen, mind egyebeken a nevezetes tárgy körül segíteni a jelenkornak van fõntartva, melly hihetõleg értend a közzé gond e' fontos ágazatának is idõ és jogosság kívánata szerinti elrendezéséhez. — i —

♂ Esztergomban a' ns vgye teremében febr. 15kén táncmultság adaték, mellyben fény, csín, rend, népesség, társalgás, vegyes tánc és gazdag lakoma egyiránt mulattatának, szóval olly diszes volt ezen táncvigalom, millyet városunk még nem látott. Részt vön benne minden rend tagja, 's mindenki a' figyelemben részesülvén, általános meglegélés volt koronájára. Némelyek gáncoskodtak ugyan e' multság ellen, azt a tanácssteremmel visszaélésnek, 's tisztviselők lealacsonyodásának mondogatván; pedig jobban illett most tanácssteremünkben testvéreileg együtt vigadnunk, mint tavaly ugyanott gyűlölettel 's rágalmakkal egymás ellen torzsonganunk; de illõbb tisztviselõknek is örömrákkal összeforrasztani a' kedélyeket, mint egyenlenséget tûrni. Azonban mind ezen, mind főleg a' mult hónapban adott egyenruhás polgári vigalombul a' hazafi sajnosan látta igazoltnak mégnálunk is, hogy nem tudunk még valódi nemzeti szint adni vigalminknak, mert nemzeti ruha és tánc egészen elmellõzött ez uttal is, ámbár a' magyar meghívás, társalgás 's a' szünóra alatti nemzeti dal minden jóval biztatott. Francia-angol divat igája alatt nyögünk! a' divat hölgyeink tanácsadója, 's külföldi pipere legmeghittebb barátjok. Vagy talán a' divatot ipar rugójának tartják? Franciaországra ez igaz; de nálunk talán csak az aprókereskedõket, vagyis szatócsokat szaporítja, kik által a' külföld gazdagszik. A' divat nálunk azon mesterség, melly az embereket akarátjuk nélkül is fejükön táncolni készíti. A' divat valódi rûszegség, melly rozsléte tántorit. Divat-rendszerével orrunknál fogva tánczoltat minket Páris. Divat az állhatatlanság oktatója 's a' t. Azért jólétünk 's jellemünk szilárdítása végett a' divatot nemzetiségünk békójába szorítsuk! mindazáltal tánczteremünkre visszatérve hölgyeink bájoló angyalok valának, mert természetes szivességgel feszengés nélkül mindenki vel vádmon társalkodtak. Öltözetre nézve különösen a' csínosság közös volt, de pazar-fénytõl nagy bölcsen ovakodtak. Fülhegyemet illy itélet érte: „fehér volt nagya, kék volt szépe“ fejdísz többnyire virág, fürt vagy fodrászat. Nyakon többnyire gyöngy-sorok v. fekete sinórka díszelge. Nem hagyhatjuk megrovás nélkül azon balszokást, melly szerint 6—10 éves lyánykakat divatszertü bálkõntõsbe bútatnak, 's táncz helyre hurcolnak gondolatlan szüleik, nem hiszik-e, hogy illy divat az

erkölcsei és anyagi jólét mérgezõje, mellyet ha idõ előtt megismértetünk nõvendékünkkel, csak kárt szülhet? a' gyermeknek bármilyen nyilványban tisztas egyszerű ruhában megjelenni szükséges ugyan, denem épen csicsomás divatszertüben. — Jegünk csak tántorog, minap egy köszörüs, köves taligáját Párkányból ide akarván tolni, bezuhant a' gyenge duna-pánczél alatta 's így műszere örök nyugalomra bukkolt, de õ szerencsés volt egy jéglapra ugorni, 's így megszabadulni. Muzsla szomszéd helységben egy szomorú de tanulságos történet fordult elő minap. Legárd József a' falu ménlovainak gondviselője, sok értetlen kocsis szokása szerint istállóban ostonnal vagdalva, ficzkándoztatá a' méneket, 's egyike úgy melle rugta, hogy a' küszöbre rogyott és szörnnyet halt. Tanulják az illetők barmaikkal okosan emberileg bánni! —

KÜLÖNFÉLE: Buda főváros tanácsa fõlszõlítást intéze a' polgársághoz, 's hazafiai szeretetbõl és õseik dicsõségire hivatkozva önkéntes katonáskodásra buzdítja az erre alkalmas egyedekeket; elõsorozván egyszersmind a' legújabb törvény szabta engedélyeket is, mellyek a' katonáskodás terheit nagy mértékben könnyítik, elõ a' büntetések, mellyek azokra rovatnak, kik sorshuzás elõl elrejtkeznek, vagy pedig megszöknek. Ezenkül még minden önkéntesnek tíz pöfrt ígér a' város szabad rendelkezésre, a' mesterséget üzõket pedig azzal vigasztalja, hogy tíz év mulva minden akadály nélkül mesterekké fognak lehetni Budán, ha egyébkint minden erre kívántató föltétet teljesíthetnek, 's ezt még külföldi születésükre is kiterjeszti a' város, ha t. i. itteni megtelepülésüket illetõ hazai hatóságok nem gátolják. — Dunavidéki levelezõk szerint febr. 25én Esztergomban még állott a' jég, ámbár a' viz tetemesül áradott; Uj-szõnyben ugyanazon nap a' folytonos áradás daczára is veszély nélkül történt jégen a' közlekedés; Gönyön febr. 24kén a' jég folytonos áradás mellett még állott ugyan; de jární rajta már 23ikán sem lehetett; Pozsony alól febr. 22ikén a' jég egészen eltakarodott; Bécs alatt azonban olly nagy tömegekben tolt halomra, hogy a' lakosság nagy árviztõl retteg. Ennyit a' Feldunáról. Az Al-Dunán Erésényben febr. 25ikén még kocsik is járhattak a' jégen, a' viz annyira áradt, hogy az adonyi ut elõntésétõl tartottak; Pakson febr. 25ikén még szinte veszély nélkül jártak a' jégen; a' víz áradott 's az idõ olvasztó volt; Mohácsen febr. 24kén este még kocsik és szának is jártak a' jégen; melly azonban több helyen már porhanyulni kezdte. Illók és Palánka alól febr. 23ikán egészen elment a' jég, 's Zimonynál is egészen tiszta már a' Duna. Ezen adatok után bizton reménylhetni, hogy Budapest alól minden veszély nélkül veend búcsut e' makacs téli vendég, mellynek eddigi hosszas vesztglése minden esetre káros következményül leend a' közelgõ József-napi sokadalom sikerére. — Zágrábi hírek szerint az ottani magyar olvasótlárság a' magyar színésznek házat készülni nyitni, 's azt a' német elõadásokkal össze szándékozik szövetkeztetni, míg a' terjedõ magyarodás végre a' németet és illyt egészen nélkülözhetõvé teendi. Ha ulik György megyés püspök, kinek hazafiai buzgalma eléggé ismértetes már, a' magyar színészet ügyét hatalmas segéllyel szándékozik pártolni, tettel akarván bebizonyítani, hogy az illy színészetet nem nemzetiség elleni törekvésbõl mozdítá elõ. — Moldvai és havasalföldi hírek szerint január közepe felé azon vidéken iszonyu hideg és fõrgeteg uralkodék, mellynek következtében csupán Jassy körül 40 ember fagyott meg; a' farkasok pedig falkáknak száguldoznak szerte és sajnos károkat követnek el a' barmok közt, sõt az embereket sem kimélik. Így például egy kozákot, ki nevével 's gyermekével szánon a' szomszéd faluba rándult, egész csapat farkas támadá meg, a' kozák rájuk lövé pisztolyát; de siker nélkül, végre gyermekét löké a' fenevadak elibe, hogy éhségüket enyhítvén legalább magát 's nejét menthesse meg; de mind hiában! a' farkasok étvágyát a' becses csemege még inkább ingerlé, 's a' kozák nõstül 's lovastul áldozatja lett éhségõknek. —

A m e r i k a.

(Az egyesült státusok népessége az 1840ki számítás szerint 17 millió lélekre megy. 1790ben nem ment egészen 4 millióra, 1800ban már 5,304,925re, 1810ben 7,230,814re; 1820ban 9,638,131re, 1830ban 12,826,290. E' szerint 10 év alatt mostanig 30—40 növekedett szám esik 100ra, és így 1850ben mintegy 23,1860ban 34,1870ben 45, és e' század végén meg fogja haladni a' 100 milliót, mivel még addig mindig elegendõ föld lesz.

Franciaország.

(A' National egyszerre 3 törvényszék elõtt.) Paris, febr. 11kén: „Hõnap, szombaton, rendes eskütszék elõtt álland a' National egy a' király személyét sertõ czikk miatt, kedden a' parkamra elõtt, 's néhány nap mulva Lajos Fülöp azon levelei miatt, miket nem Lajos Fülöp irt, ismét magas törvényszék elõtt. A' National bátran lép sorompok elibe, 's reményli, hogy e' hármastusát is mint gyõztes hagyandja el. —

Törökország.

Török határ, február 7. Konstantinápolyi levelek szerint M. Ali Egyiptusban katonai gyarmatokat akar állítani, mint Oroszországban van. Ez által csak országa virágzását mozdítja elõ, mert különféle pontokra elhelyezvén hadsergét, a' földet megmiveltetheti. — A' török kormány az utóbbi napokban ismét nyájasabb arcot mutatott Görögország iránt. — A' muszulmanok napról napra többet veszítenek nemzeti bélyegõkbül. A' szultán nem rég Bécsbül kapott huszár ruhában jelent meg a' mecsetben, holott ez elõtt közhelyen mindig köpönyeget viselt. Mindenik osztály szertelen fényüzésnek adja magát, és a' polgárisulás örömeiben keresi azon elvet, mellyet az elõtt a' mákonyban és részegítõ italokban talált. A' közzjóra ügyelõ biztosság ezért nem rég a' játékházakat bezáratta. —

S c h w e i z.

Ausztria, hogy annál nagyobb nyomosságot adjon az aargai kolostorok eltõrlesztése ellen tett ovásának, együttmunkálásra Francia és Poroszországot is felszõlította. —